

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022-12-28 Nr. 429-663
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Revolut Bank UAB* (buvusi *Revolut Payments UAB*¹) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Laikotarpiu nuo 2021 m. rugsėjo 16 d. iki 2021 m. gruodžio 6 d. iš pareiškėjo vardu atidarytos mokėjimo sąskaitos Nr. (duomenys neskelbiami) banke (toliau – *Revolut* sąskaita) kriptoturto keityklai *Coinbase Ireland Ltd* (toliau – gavėja arba *Coinbase* keitykla) buvo atlikta devyniolika mokėjimo operacijų, kurių bendra vertė 534 161 EUR (toliau visos kartu – ginčijamos mokėjimo operacijos).

2022 m. gegužės 10 d.² pareiškėjas informavo banką, kad buvo apgautas investavimo platformos „*JetCapitals*“ (toliau – *JetCapitals* platforma), kurios naudai buvo atliktos ginčijamos mokėjimo operacijos, ir pareikalavo banko kompensuoti jam šių mokėjimo operacijų sumas³, tačiau bankas atsisakė tenkinti šį reikalavimą.

Nesutikdamas su banko sprendimu, pareiškėjas 2022 m. spalio 3 d. kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas prašė Lietuvos banko rekomenduoti bankui kompensuoti jam ginčijamų mokėjimo operacijų sumas.

Kreipimesi pareiškėjas paaiškino, kad sudarė sutartį su *JetCapitals* platforma, kurioje jam buvo atidaryta investavimo sąskaita, sumokėjo platformai pradinį mokestį (depozitą), o vėliau *JetCapitals* platformos atstovų paragintas iš *Revolut* sąskaitos atliko ginčijamas mokėjimo operacijas šiai platformai, kad galėtų investuoti į naftos ir valiutų prekybą. Pareiškėjo teigimu, *JetCapitals* platforma jam garantavo, kad su kiekvienu atliktu mokėjimu jis uždirbs 10 proc. tokio mokėjimo siekiantį pelną. Laikui bėgant, pareiškėjas teigė supratęs, kad *JetCapitals* platforma galbūt vykdo fiktyvią veiklą, todėl paprašė grąžinti lėšas, kurias jai buvo pervedęs, bet platforma šių lėšų pareiškėjui negrąžino. Negavęs iš *JetCapitals* platformos sutartų paslaugų ir neatgavęs jam priklausančių lėšų, pareiškėjas mano, kad bankas turi jam kompensuoti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas.

Atsiliepiame į pareiškėjo kreipimąsi bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu ir prašė jį atmesti.

Bankas teigė pagrįstai priėmęs vykdyti ir įvykdęs ginčijamas mokėjimo operacijas, nes jos buvo tinkamai autorizuotos paties pareiškėjo. Banko teigimu, ginčijamos mokėjimo operacijos buvo įvykdytos laikantis Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalies ir 50 straipsnių nuostatų, taip pat Privatiems klientams taikomų sąlygų, kurios laikoma neatskiriama šalių sutartinių santykių dalimi, 14 punkto nuostatų.

Bankas atkreipė dėmesį, kad iki ginčijamų mokėjimo operacijų inicijavimo pareiškėjui buvo teikęs įspėjimus apie galimas rizikas atliekant mokėjimus naujai ir (ar) galimai nežinomai gavėjai, o pirmasis pareiškėjo inicijuotas mokėjimas gavėjai banko vidaus sistemų, siekiant apsaugoti pareiškėją, iš pradžių buvo atmestas, įspėjant pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas,

¹ *Revolut Payments UAB* buvo reorganizuota, ją prijungiant prie *Revolut Bank UAB*, todėl nuo 2022 m. liepos 1 d. *Revolut Payments UAB* teisės ir pareigos pagal jos sudarytas galiojančias finansinių paslaugų ir kitas sutartis, įskaitant iš šių sutarčių kilusius ginčus, perėjo *Revolut Bank UAB*.

² Pareiškėjo kreipimesi į banką nurodyta data 2022 m. balandžio 26 d.

³ Pareiškėjas reikalavo grąžinti (kompensuoti) dvidešimt trijų mokėjimo operacijų sumas, tačiau, remiantis *Revolut* sąskaitos išrašo duomenimis, kai kurias ginčijamas mokėjimo operacijas klaidingai nurodė po kelis kartus: 2021 m. spalio 26 d. 34 115 EUR ir 2021 m. lapkričio 8 d. 21 119 EUR mokėjimo operacijas nurodė po du kartus, o 2021 m. gruodžio 6 d. 12 912 EUR mokėjimo operaciją – tris kartus.

rekomenduojant atlikti mokėjimus šiai gavėjai tik tada, jei pareiškėjas pasitiki šia gavėja, ir papildomai nurodant, kad, jeigu pageidauja, jis gali atlikti paskesnius mokėjimus tai pačiai gavėjai ir šie paskesni mokėjimai banko nebus atmesti.

Bankas taip pat pažymėjo, kad, siekdamas padėti pareiškėjui atgauti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, jis buvo kreipęsis į gavėjos finansų įstaigą, tačiau jos buvo informuotas, kad į savo mokėjimo sąskaitą gautas ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, gavėja jau buvo pervedusi į kitą (-as) finansų įstaigą (-as), todėl šių sumų sugražinimas iš gavėjos nebebuvo įmanomas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindą priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo kompensuoti pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas (iš viso 534 161 EUR⁴) pagrįstumo.

Ginčo šalis sieja mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Mokėjimų įstatymas.

Kreipdamasis į Lietuvos banką, pareiškėjas neginčijo fakto, kad ginčijamos mokėjimo operacijos buvo atliktos pareiškėjo aktyviais veiksmais, jo valia ir sutikimu⁵, kaip tai suprantama Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 1 dalies kontekste. Atsižvelgiant į tai, Mokėjimų įstatymo nuostatos, reglamentuojančios mokėjimo operacijų tinkamą autorizavimą, ir ginčijamų mokėjimo operacijų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant ginčijamas mokėjimo operacijas tinkamai autorizuotomis.

Nagrinėjamu atveju esminis pareiškėjo reikalavimas yra, kad bankas kompensuotų jam ginčijamų mokėjimo operacijų sumas (toliau – reikalavimas). Tokį reikalavimą pareiškėjas grindė tuo, kad negavo iš trečiosios šalies, t. y. *JetCapitals* platformos, sutartų paslaugų, neatgavo iš jos lėšų ir įtarė, kad ši platforma galimai vykdo fiktyvią veiklą. Bankas teigė tinkamai įvykdęs paties pareiškėjo autorizuotas ginčijamas mokėjimo operacijas, iš anksto įspėjęs pareiškėją apie galimas sukčiavimo rizikas ir dėl pirmiau nurodytų priežasčių neturintis pareigos kompensuoti jam ginčijamų mokėjimo operacijų sumų.

Vertinant pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, svarbu pažymėti, kad autorizuotos mokėjimo operacijos įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos grąžinti mokėtojui jos sumos, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus lėšų gavėjo ar per lėšų gavėją inicijuotos mokėjimo operacijos sumos grąžinimo atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes ginčijamos mokėjimo operacijos buvo inicijuotos tiesiogiai iš pareiškėjo *Revolut* sąskaitos. Nagrinėjamu atveju kitais, negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti, atvejais banko pareiga grąžinti ir (arba) kompensuoti pareiškėjui ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik, jei būtų nustatyta, kad bankas dėl nuo jo priklausančių aplinkybių ginčijamas mokėjimo operacijas įvykdė netinkamai ir (arba) jų visai neįvykdė (Mokėjimų įstatymo 51 straipsnis).

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 1 ir 5 dalimis, mokėjimo nurodymas laikomas tinkamai įvykdytu unikaliu identifikatoriumi nurodyto gavėjo ir (arba) jo mokėjimo sąskaitos atžvilgiu.

Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, kai mokėjimo nurodymą tiesiogiai inicijuoja mokėtojas, jo mokėjimo paslaugų teikėjas atsako mokėtojui už tinkamą mokėjimo operacijos įvykdymą, nebent mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas žino ir gali patvirtinti mokėtojui ir gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjui, kad gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjas gavo

⁴ Pareiškėjo kreipimesi į Lietuvos banką bendra nurodytų ginčijamų mokėjimo operacijų vertė yra 615 219 EUR, tačiau, kaip ir nurodyta pirmiau, tris tas ginčijamas mokėjimo operacijas pareiškėjas nurodė po kelis kartus, todėl faktinė ir pareiškėjo įvardyta ginčijamų mokėjimo operacijų vertės nesutampa.

⁵ Citatos iš pareiškėjo kreipimosi į Lietuvos banką: „I hereby submit a request for an intervention against Revolut Bank in connection with the refusal to allow my claim under the complaint procedure, concerning transactions I made by from the bank account <...> for the benefit of JetCapitals in the following amounts <...> Following the first payment referred to above, I made other Payments to JetCapitals to invest in such assets as oil and currencies <...> I was encouraged to conduct all of the aforementioned transactions <...> I was assured each transaction on the JetCapitals platform was supposed to bring me profit <...>“.

mokėjimo operacijos sumą, kaip nustatyta šio įstatymo 46 straipsnyje, reglamentuojančiame mokėjimo į mokėjimo sąskaitas operacijų vykdymo terminus. Kai mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjui atsakomybė tenka pagal Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalį, jis nedelsdamas turi grąžinti mokėtojai neįvykdytos arba netinkamai įvykdytos mokėjimo operacijos sumą ir atkurti mokėjimo sąskaitas, iš kurios ta suma nurašyta, likutį, kuris būtų, jeigu netinkamai įvykdyta mokėjimo operacija nebūtų buvusi atlikta, ir užtikrinti, kad mokėtojas nepatirtų nuostolių dėl mokėjimo paslaugų teikėjui mokėtinų arba iš jo gautinų palūkanų (Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 2 dalis).

Ginčo nagrinėjimo metu nustatyta, kad ginčijamos mokėjimo operacijos iš *Revolut* sąskaitos buvo atliktos *Coinbase* keityklai (į jos mokėjimo sąskaitą finansų įstaigoje *AS LHV Pank*), o ne *JetCapitals* platformai, kuri, kaip pareiškėjas teigė, galimai jį apgavo.

Remiantis byloje turimais duomenimis, bankas įvykdė mokėjimo nurodymus dėl ginčijamų mokėjimo operacijų atlikimo pagal juose nurodytą unikalų identifikatorių, t. y. pagal nurodytą gavėjos (*Coinbase* keityklos) mokėjimo sąskaitos numerį, ir ginčijamų mokėjimo operacijų sumas pervedė gavėjos finansų įstaigai *AS LHV Pank*.

Byloje nėra duomenų, kad laikotarpiu nuo 2021 m. rugsėjo 16 d., kai buvo įvykdyta pirmoji ginčijama mokėjimo operacija, iki 2022 m. gegužės 10 d., kai pareiškėjas pareikalavo banko kompensuoti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas, pareiškėjas būtų kreipęsis į banką dėl ginčijamų mokėjimo operacijų neįvykdymo ir (arba) dėl pavėluoto ar netinkamo jų įvykdymo. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl tarp šalių kilusio ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas tokio pobūdžio reikalavimų bankui taip pat nereiškė.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas teigė perdavęs ginčijamų mokėjimo operacijų sumas *JetCapitals* platformai. Šios pareiškėjo nurodytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad bankas tinkamai ir laiku įvykdė ginčijamas mokėjimo operacijas, nes kitaip pareiškėjas nebūtų galėjęs *Coinbase* keityklai pervedtų ginčijamų mokėjimo operacijų sumų (ar jų vertę atitinkančio kito turto) perduoti *JetCapitals* platformai. Tai, kad bankas įvykdė ginčijamas mokėjimo operacijas, Lietuvos banko nuomone, liudija ir tai, kad, bankui kreipusis į ginčijamų mokėjimo operacijų sumų tiesioginės gavėjos (*Coinbase* keityklos) finansų įstaigą (*AS LHV Pank*), pastaroji nepaneigė to fakto, kad ginčijamų mokėjimo operacijų sumos buvo įskaitytos į gavėjos (*Coinbase* keityklos) mokėjimo sąskaitą šioje finansų įstaigoje. Priešingai, ši finansų įstaiga informavo banką, kad gavėja (*Coinbase* keitykla) ginčijamų mokėjimo operacijų sumas iš šios finansų įstaigos jau yra pervedusi kitur.

Ginčo byloje neturint duomenų, kad ginčijamos mokėjimo operacijos galėjo būti neįvykdytos ir (arba) netinkamai įvykdytos, kaip tai suprantama Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio kontekste, pagrindo teigti, kad bankui kilo (kyla) Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos, susijusios su neįvykdytų arba netinkamai įvykdytų mokėjimo operacijų sumų grąžinimu, nėra.

Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, Lietuvos bankas daro išvadą, kad nagrinėju atveju objektyvaus pagrindo pripažinti pareiškėjo reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.